

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník 87

Číslo 36

2. září 2007

Cena: 6 Kč

PŘED 570 LETY BYL POPRAVEN JAN ROHÁČ Z DUBÉ

9. září bychom si měli připomenout nejvýznamnější osobnost poslední fáze radikálního husitství, šlechtice, jehož opravdový a nezištný přístup k husitské revoluci byl vskutku výjimečný i mezi kališnickou šlechtou. Touto osobností byl Jan Roháč z Dubé - člověk, kterého jedna strana prohlašuje (stejně jako Jana Žižku z Trocnova) za bývalého lapku a druhá strana na něj systematicky zapomíná. O jeho životě toho víme málo. Narodil se kolem roku 1380. Je známo, že přídomek z Dubé začal používat už jeho otec Oldřich, aby se odlišil od širokého příbuzenstva. První důležitější zprávy o jeho životě existují od září roku 1420, kdy ho Žižka ustanovil táborským hejtmánem v Lomnici (nad Lužnicí). Je také známo, že se 10. prosince 1420 účastnil pověstného "hádání" pražanů, zastupovaných univerzitními mistry, s tábory o pojetí husitského hnutí v domě Petra Zmrzlíka ze Svojšína. Když pak koncem téhož roku zemřel první táborský hejtmán Mikuláš z Husí, byl Roháč zvolen na jeho místo. V této funkci byl přítomen na jednání čáslavského sněmu. Na jaře roku 1423 se přidal k Janu Žižkovi, který odešel pro neshody s kněžími z Tábora a založil tzv. menší Tábor ve východních Čechách, a věrně ho doprovázel až do jeho smrti. Poté se stal hejtmánem v Čáslavi a patřil k předním předsta-

vitelům sirotků, jak si začali zdejší husité po Žižkově smrti říkat. Naděje, se kterými se přidal k husitské straně, narazily na tvrdou realitu dne. Jan Roháč zjišťoval, že husité opouštějí původní ideály a přijali mezi sebe kariéristy, kteří přestoupili ke kalichu jen proto, aby udrželi své lehce nabyté statky, jež zkonfiskovali římské církvi. S tím se tento spravedlivý člověk nedokázal smířit, a tak se dobrovolně z veřejného života stáhl.

Na scéně se znovu objevil až 30. května 1434 - v bitvě u Lipan, kde bojoval samozřejmě po boku Prokopa Holého. Po prohrané bitvě byl zajat, ale záhy opět propuštěn na svobodu. Koncem roku odešel do Tábora, kde se znovu začaly ozývat výzvy k boji s císařem Zikmundem. Pokusil se dát dohromady zbytky sirotků a táborů a stanul v čele obranné jednoty, kterou bratrstva uzavřela.

Snad i dočasně podlehl iluzi, že se vrátí staré časy zašlé husitské slávy. Ale po krvavém vítězství rožmberských ozbrojenců nad tábory začal hejtmán Bedřich ze Strážnice vyjednávat se Zikmundem.

Jan Roháč z Tábora odešel a ze svého nově založeného hradu Sionu (na Kutnohorsku) učinil centrum posledního zoufalého odporu proti Zikmundovi. Sem přišli v únoru 1437 i zbylí husitští radikálové vy-

Z hradu Sion poblíž obce Chlístovice u Čáslavi zbyly jen základy

puzení z Hradce Králové. Tři měsíce nato byl Sion na Zikmundův rozkaz oblehnut vojskem, jemuž velel nejvyšší hofmistr království Hynek Ptáček z Pirkštejna. Po několikaměsíčním obléhání byl 6. září 1437 hrad dobyt za pomoci Zikmundova uherského vojska a jeho obránci byli

zajati. Jan Roháč, který byl prohlášen za zemského škůdce, byl převezen do Prahy, kde dal Zikmund zvonit na Hradě i ve všech kostelích. 8. září byl Jan Roháč na Staroměstském náměstí veřejně zmučen a následujícího dne se všemi svými 53 druhy popraven. Jako privilegovaný příslušník panského stavu byl oběšen v panském oděvu a na zlatém řetěze. Poprava tak vysoce urozeného člověka vydělala šlechtu, neboť v tom právě spatřovala zásah do svých výsad.

Kolem dobývání Sionu koluje dodnes řada legend. Podle jedné z nich neměli čeští šlechtici příliš velký zájem hrad dobýt, protože Jan Roháč měl u sebe zemské desky, z nichž bylo možné dobře vyčíst, jakým způsobem nabývala šlechta v posledních desetiletích majetku. Oldřich z Rožmberka, jehož některé statky zde byly zapsány, Roháče raději ani neobléhal. Zikmund však byl netrpělivý, a proto poslal k Sionu své uherské vojáky. V okamžiku, kdy se měla přiblížit Zikmundova kumánská jízda, byl hrad českým vojskem lehce během několika hodin dobyt. Pochopitelně, že i zemské desky se vrátily tam, kam měly. Jenom zápisy majetku Oldřicha z Rožmberka byly vyříznuty.

Kdo někdy zbytky hradu Sion navštívil, asi dá této legendě zapravdu. Pozornosti určitě neunikne, že na hradě nejsou žádné zbytky studny a jediný zdroj vody, bez které čtyři měsíce nevydrží ani nejdrsnější válečník, je říčka Vrchlice. Sice malý kousek od hradu, ale za hradbami. Představa přestávky v boji, během které si obránci skočí k potoku pro pár věder vody, je neskutečná. Zdá se tedy, že legendární popisování vojá-

ků, kteří místo obléhání chodili kolem hradu a lelkovali, bude asi pravdivé. Hynek Ptáček, který po zuby ozbrojeným vojákům velel, byl také příbuzný Jana Roháče z Dubé, proto není divu, že se mu příliš do zatýkání nechtělo.

V třeboňském muzeu je dodnes uchován list, který psal Jan Roháč z Dubé Oldřichovi z Rožmberka. Pro lepší pochopení osobnosti tohoto "nejšlechtetnějšího šlechtice" ho na závěr citujeme:

Urozený pane! Jakož sem dřív psal, napomínaje tě z lásky, jako twój chudý přítel přirozený, aby se neprotivil pánu bohu a jeho swatým prawdám, a chtě rád widěti, aby tuď i na duši i na zbožie dále nehnul: a ty si mi žádnej odpovědi na to nedal. A jāt skrze to jinak nemohu rozoměti, než že nemíníš prawdy božie a jeho swatého zákona šířiti a hájiti mečem, jakožto na křesťanského rytieře sluší. Neb každý křesťanský rytíř na to jest pás wzal a mečem se opásal, aby prawdu božie šířil a jeho swaté čtení welebil, a neřády antikristowý tupil, cožby najdále mohl. Jakožť sem w prwniem listu wše o tom dosti rozomně psal, a odpověditť sem žádnej od tebe na to neměl. Protož wěz, žeť w příměří i w nepříměří pána Jesu Krista s wěrnými bratřiemí Tábořskými stojím a státi miením, i s swú bratřím, i s swými služebníkmi a pomocníkmi, i s těmi ktož pro mě co chtě učiniti; a proti tobě a proti twým služebníkům i pomocníkům i twým poddaným ničiemž nechci winen býti i s swými těmi swrchu psanými wšemi. Datum in Lomnicz, proxima feria secunda post festum purificationis. Jan z Dubé Roháč, haitman na Lomnici.

Helena Noemi Bastlová

MISTR JAN HUS A NĚMECKO-ČESKÝ DIALOG

Husův kámen v Kostnici je prý na místě, kde byl 6. července 1415 upálen Mistr Jan Hus a o necelý rok později i Jeroným Pražský. I letos konal Německo-český spolek v Kostnici ve spolupráci s Husovou společností a za účasti zástupců naší církve před Husovým kamenem vzpomínkový akt. Na zahájení zazněla česká státní hymna v podání dívčího sboru Permoník z Karviné spolu s Komorním sborem Mistra Jakoubka ze Stříbra z Příbrami, k nimž se přidávali i mnozí účastníci vzpomínkového aktu. Před Husův kámen byly položeny květiny a věnce. Předsedkyně Německo-českého spolku v Kostnici paní Veronika Müller následně vyzvala k prvnímu projevu vrchního starostu Kostnice pana Horsta Franka, po němž vystoupil prof. Hlaváček, člen Husovy společnosti, jenž se stal hostujícím profesorem na univerzitě v Kostnici. V závěrečném projevu pojednal prof. ThDr. Jan B. Lášek, děkan HTF UK, jenž současně zastupoval jménem ústřední rady i naši církev, o Husově etice. Jeho projev vyburcoval jednoho z účastníků vprostřed jeho řeči ke spontánnímu potlesku. (Projev prof. Láška bude uveřejněn v některém z příštích čísel Českého zápasu.) Autenticitu jeho vystoupení pak dotvrzoval i univerzitní talár,

v němž prof. Lášek svůj příspěvek přednesl. Na závěr zazpíval Komorní sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra písně převážně z Jistebnického kancionálu včetně husitského chorálu "Ktož jsú Boží bojovníci", což bylo, zvláště mnohými Čechy žijícími trvale v Kostnici ale i jinde, s vděčností přijato.

V nedalekém Palmovém domě, od loňského roku sídlo Německo-českého spolku a též studentské koleje pro české studenty, se po skončení vzpomínkového aktu odehrálo setkání vrchního starosty Kostnice pana Horsta Franka s prof. Hlaváčkem a jeho chotí a s prof. ThDr. J. B. Láškem, jehož jsem rovněž měla tu čest se účastnit. Pan vrchní starosta byl potěšen vzpomínkovými a informačními předměty o naší církvi a též o městě Příbram, které již podruhé cestu Komorního sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra na jeho vystoupení v Kostnici z velké části finančně podpořilo. S velkými díky byla českými účastníky jednání přijata podpora města Kostnice při pořádání vzpomínkového aktu k výročí Mistra Jana Husa a byla vyjádřena touha v této tradici i nadále pokračovat. Prof. ThDr. J. B. Lášek pak vyslovil předběžně pozvání vrchního starosty Franka na bohoslužbu pořádané naší církvi v Betlémské

kapli příští rok. Rovněž jsme zjišťovali možnost uskutečnit v příštím roce v době kolem výročí Jana Husa v Kostnici slavnostní otevření putovní výstavy Stále živá historie (tč. je výstava na Ukrajině). Vstřícnost starosty včetně předběžného přijetí obou návrhů byla velice povzbudivým závěrem společného jednání.

Krásnou tečkou vzpomínkového dne byl koncert dívčího sboru Permoník v jednom z kostnických kostelů. Krátce před jeho konáním dospěli členové Komorního sboru M. Jakoubka ze Stříbra do kostnické katedrály (zde při kulatém výročí upálení Jana Husa před dvěma lety sbor vystupoval společně s pražskou Resonancí) a na místě, kde podle tradice stál Jan Hus při výslechu, zcela spontánně zazpívali k všeobecné potěše přítomných několik husitských písní a písní z Taizé.

Následující den se v rámci týdne české kultury konala po roce další zahradní slavnost v prostorách před Palmovým domem, letos téměř s magicky vyhlížejícím datem 7. 7. 2007, tentokrát k otevření Německo-českého centra setkávání. Celodenní kulturní program letos zpestřovala cimbálová muzika z Břeclavi, kejklíři na chůdách z jižních Čech, dívčí sbor Permoník. *Dokončení na str. 3*

MISTR JAN HUS A NĚMECKO-ČESKÝ DIALOG

Dokončení ze str. 1
moník z Karviné a Komorní sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra. Oba sbory pak na úvod slavnostního otevření Německo-českého centra setkávání zazpívaly českou státní hymnu, reprodukovat pak zazněla i německá státní hymna a hymna EU (Beethovenova Óda na radost). Svou radost z právě otvíraného Německo-českého centra setkávání coby dalšího kroku k sjednocování Evropy vyjádřil ve slavnostním proslovu nejprve vrchní starosta Kostnice pan Horst Frank. Centrum by podle něj však nemělo být jen domem vzpomínek, ale mělo by se stát místem budoucnosti, tj. domem pro mladou generaci. Proto město Konstanz poskytuje v Palmovém domě ubytování českým studentům, kteří na stipendium v Kostnici studují. Radost nad skutečnými kontakty, jejichž příkladem je právě i ubytování českých studentů v domě Německo-českého centra vyjádřil též generální konzul ČR v Mnichově pan Karel Borůvka. Předsedkyně Německo-české společnosti v Kostnici paní Veronika Müller pak zdůraznila roli centra jako zprostředkovatele české kultury. Před slavnostním přestřížením pásky zaznělo v podání Komorního sboru M. Jakoubka ze Stříbra Sanctus z Requiem Z. Lukáše a pak již si mohli přítomní Německo-české centrum setkávání prohlédnout. Jak příznačné, že všichni vstupovali do domu po podlaže, na níž jsou graficky znázorněny zastávky Jana Husa na jeho cestě do Kostnice, a před očima rázem měli i podobu Jana Husa a Jeronýma Pražského na velkých bílých plátěných vlajkách umístěných na obou stranách vstupního prostoru, přičemž o obou mučednících si mohli návštěvníci číst v materiálech připravených v české i německé mutaci.

Jak můžeme ve zprávách z kostnické radnice referujících o otevření centra číst: „S otevřením Německo-českého centra v Palmovém domě budou chrá-

něny a dále rozvíjeny myšlenky na reformátora Mistra Jana Husa a na hodnoty, které tvořily základ jeho života a působení. V tomto smyslu by se měl Palmový dům rozvíjet jako centrum německo-českého setkávání pro německo-české porozumění a ve svých aktivitách by měl být připraven na velké jubileum, které město může za několik let slavit, totiž 600. výročí Kostnického koncilu.“

Sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra se dostalo té cti, že byl ještě téhož dne odpoledne přivítán v malebném domě v historickém centru města v Husově ulici dr. Libuší Rösche, vedoucí Husova muzea v Kostnici, jež je ve správě Husovy společnosti. Paní dr. Rösche nejprve pohovořila o situaci v církvi v době před konáním Kostnického koncilu, uvedla důvody k jeho svolání a hovořila o jeho průběhu včetně role kauzy Jana Husa na tomto koncilu. Kostnický koncil připomínají i pamětní desky zakomponované do dlažby pěší zóny, po níž jsme se záhy vydali, vedoucí k mnohametrové soše tzv. Impérie na břehu Bodamského jezera, jež ve svých rukou drží – v jedné papeže a v druhé krále a otáčejíc se tak, kyne všem přijíždějícím lodím do kostnického přístavu i návštěvníkům budovy Koncilu. Po zajímavém výkladu jsme si prohlédli velmi zdařilou česko-německou expozici Husova muzea a svými podpisy a poděkováním stvrdili svou účast v pamětní knize.

Večer nás čekala, tak jako již předěšlého dne, v hotelu paní Müller, kde jsme večeřeli, "cimbálka z Břeclavi", jak se lidově Břeclavská cimbálová muzika nazývá, která nepřeborným množstvím moravských a českých lidových a nakonec i dalších písniček zahřála u srdce snad všechny přítomné. Ke zpěvu se mnozí přidávali, a to i z řad v Kostnici již dlouho žijících Čechů (jeden z nich si dokonce sedl snad po dvaceti letech na chvíli za cimbál, aby nás všechny udivil, že hra

na cimbál se nezapomíná, prý je to, jako když se naučíte jednou na kole). Nedělní ráno jsme s Komorním sborem Mistra Jakoubka ze Stříbra zazpívali při bohoslužbách v kostele Maria Hilfe, který jsme si vyhlédli již minulý rok, kdy jsme byli uchvázeni jeho akustikou a neobvyklým architektonickým řešením interiéru zasazeného v obvodu šestiúhelníku, jehož zdi částečně propouštěly světlo speciálními póry, a zvláště nádhernou skleněnou mozaikou po obvodu celého kostela, pod jehož stropem se rozpínaly obrovské dřevěné paprsky, pod nimiž se jakoby ve vzduchu vznášela dřevěná socha Krista. Kamenný oltář a kazatelna pak umocňovaly celkový dojem věřících sedících v dlouhých lavicích svažujících se do středu kostela ze tří stran šestiúhelníku. Překvapení skutečně hojnou účastí na bohoslužbách jsme zpívali z kúru umístěného na boku ve značné výši ve tvaru nepravidelného rozevřeného písmene V. Kánon před kostelem a závěrečný spirituál "Až se v ráji sejdem", který jsme museli opakovat, vykouznil široký úsměv na tvářích rozzářených návštěvníků bohoslužeb, kteří nás následně obdarovali dlouhým potleskem. Závěrečná procházka kolem Bodamského jezera před odjezdem a poté poslední pohled z trajektu na vzdalující se Kostnici (dodám ještě, že na cestě do Kostnice jsme míjeli trajekt s názvem "Tábor") nechával doznít množství zážitků vměstnaných do dvou dnů a nocí, které jsme v Kostnici prožili. Dej Bůh, aby i nadále byl odkaz Mistra Jana Husa v tomto městě připomínán, ve městě, kde se nyní zrodila touha po smíření mezi dvěma národy, Čechy a Němci, právě ve spojení s odkazem kostnických mučedníků, a abychom i my zde v Čechách a v naší církvi dokázali z tohoto počínu čerpat a zároveň k němu i přispívat.

Hana Tonzarová

Socha Jana Roháče z Dubé od Aloise Sopra z roku 1960 byla původně na Staroměstském náměstí v Praze - od r. 1966 je u letohrádku Hvězda

Pozdrav ze Železné Rudy

Železnorudské setkání loutek a hudby přilákalo do místního zámku kupu dětí. Jedna dívenka se však rozhodla, že se namísto programu vydá na průzkum nejbližšího okolí a zcela nenápadně se ztratila z dohledu své tetičky. Asi dvě stě metrů od zámku však malá cestovatelka zjistila, že už asi nikdy netrefí zpátky, a dala se do tak pronikavého nařikání a pláče, že zburcovala celou ulici. Dva starší turisté, kteří se jí chtěli ujmout, nezískali její důvěru. Řev jenom zesílil. Naštěstí z nedaleké služebny vyběhli dva strážníci a vše se v dobré obrátilo. Bohudík.

Podávám tuto zprávu s velkým uspokojením, neboť v té záplavě stížností na městskou i státní policii je dobré občas napsat i něco pozitivního, už kvůli sobě samým, abychom se necítili v té životní džungli tak docela ztraceni.

Zdravím srdečně čtenáře tentokrát z Železné Rudy, z rekreačního zařízení naší církve, které se jmenuje Domov Husita. Myslím, že ten název byl vybrán správně. Člověk se tu cítí jako doma. K dispozici je nejen sporák, lednička i varná konvice, ale i cedník, kvedlačka, struhadlo, ba i televize. Skoro vše, na co si vzpomenete. Pokud se vám ale nechce vařit, je kolem hospod a hospůdek, jak je komu libo.

Šumava kolem je zelená a svěží a nějaký ten hříbek se také najde. Na louce lze pozorovat stáda pasoucích se koz a všude je klid a ticho, přerušované jen vrabčím cvrlikáním. Pokud vám nohy nebo srdíčko neslouží, je možno sedět v závětrí u krbu za chalupou a jen tiše vnímat tu rajskou pohodu.

Vyzvídám na rodince, která přišla na chvíli posedět se mnou, zda jsou členy naší církve. Nikoliv. Našli si nás na internetu a jsou náramně spokojení. O takové dovolené se jim ani nesnilo. A tak mi to přišlo trochu líto. Před svým odjezdem jsem totiž zjistila, že řada našich členů, ba i z řad členů rad starších, nemá o existenci církevních rekreačních zařízení ani tušení. Je to hanba a zlobí mne to. Chce to větší informovanost a propagaci. Snažím se to napravit aspoň tímto článkem. Až si tedy budete chtít někam vyjet, podívejte se napřed do kalendáře Blahoslav, kde naleznete informace třeba toho druhu, že Domov Husita spravuje sestra Mgr. Lenka Palčovičová, FÚ Klatovy, tel. 376 311 134.

V Železné Rudě se vám jistě bude líbit a pokud zatoužíte po tom podívat se kousek za hranice, vaše přání vám splní místní dopravní kancelář, která pravidelně každý týden pořádá výlety do Ga-Pa a také do Berchtesgádenských Alp (650 Kč). Také se můžete svést líbezným vláčkem, který pilně vozí z nově opravených stanic německé a české turisty sem a tam. Vlakové spojení do Plzně není bohužel nejlepší vzhledem k častým výlukám, neboť na trati probíhá rekonstrukce. Je tedy lepší volit autobusové spojení.

Pokud se tedy rozhodnete strávit pár dnů v Železné Rudě, mám pro vás ještě jednu dobrou zprávu. Dovolena je zde cenově velmi přijatelná, zvláště pro členy naší církve, kteří mají slevu.

Jindřiška Kubáčová

ZAJÍMAVOSTI Z NĚMECKA

V luterském městě Eisenachu se konaly ve dnech 17. a 18. srpna slavnosti, při kterých byly připomínány dvě důležité osobnosti německých dějin – Elisabeth von Thüringen a Martin Luther. Byly připraveny čtyři scény, účinkovalo 100 herců a rytířů na koních.

V městečku Pegnitz poblíž Norimberka jsem objevila v evangelickém kostele sv. Bartoloměje zajímavý kříž s nápisem – biblickým citátem: „Služte každý darem, který vám byl svěřen“. Je vytvořen z velké řady fotografií spolupracovníků náboženské obce, placených i dobrovolných (zpěváci, sbor, služby...). Je jich skoro 130! Náboženská obec má pět tisíc členů, na bohoslužby jich chodí asi 150, o svátcích kolem 700.

Jak je to s našimi počty a ochotou? Víte, ve kterém kostele ležel slavný J. W. Goethe celé hodiny na břiše a proč? Bylo to v Pirně, městě na Labi, mezi naší hranicí a Drážďany. Kostel je evangelický, historický, nově opravený a jmenuje se Marienkirche. Opravdu stojí za to tento kostel navštívit.

Obyvatelé Pirny byli bohatí měšťané, kteří bohatli z obchodu, lodní přepravy a především prodejem kvalitního pískovce, kterého je v okolí (Saské Švýcarsko) velké množství a který byl velmi žádaný. Výzdoba kostela je opravdu úžasná, zejména vzorné žebrovní gotické klenby, nádherně pomalované biblickými a dalšími motivy.

Goethe ležel na břiše u křtitelnice. Měl co obdivovat. U kořene tohoto kamenného skvostu jsou vytesány kolem dokola postavičky dětí v různých pozicích. Představují život středověkého dítěte (26 figurek velkých 20-25 cm): od probuzení přes hraní s pejskem, praní se, učení, sdílení se o jídlo z jedné mísy, modlení, až po uložení ke spaní.

Pirněští občané byli bohatí a na své bohatství pyšní. Není divu, že na vrcholu jejich oltáře nebyl vzkříšený Kristus, jak by se slušelo, ale znak města. To bylo později napraveno alespoň zmínkou o Kristově nanebevstoupení: nad znakem města najdete obláček, z něhož čouhá (Kristovo) chodidlo.

Město samo o sobě je velmi zajímavé, s mnoha dalšími památkami. Je zde i dvojjazyčné (německo-české) gymnasium. V informační kanceláři dostanete brožurku s dalšími tipy v dobré češtině. Protože měl k městu svůj vztah i známý malíř italského původu Canaletto, který maloval pro saské kurfiřty a užíval pro malbu s perspektivou technickou pomůcku "cameru obscuru", můžete se s tímto zařízením v infu seznámit. Město má ve znaku strom s hruškami, které však prý jméno městu nedaly (Birme-Pirna). Název pochází z lužické srbsštiny, ze slov "na pernem" - "na tvrdém" (pískovci).

Každý rok je ve městě městská slavnost (třetí víkend v červnu). Přijeli jsme krátce poté. Ve městě byla mnohá přizemní okna pomalována známými i méně známými citáty, např. „Byl jsem k tobě tvrdý, protože ty jsi byla ke mně tvrdá. Oko za oko, zub za zub. Lepší by bylo pohled za pohled, polibek za polibek, bez konce, navždy.“ (Hans Kruppa).“

Alena Naimanová

